

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС

ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

УРЕЂУЈЕ

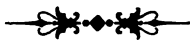
А. БЕЛИЋ

уз

СТАЛНУ САРАДЊУ

г. г. А. МЕЈЕ-А, проф. Collège de France, А. СТОЈИЋЕВИЋА, проф. Унив. у
Љубљани, К. НИЧА, проф. Унив. у Кракову, Љ. СТОЈАНОВИЋА, акад. у
Београду, М. РЕШЕТАРА, б. проф. Унив. у Загребу, О. ХУЈЕРА, проф. Унив.
у Прагу, Р. НАХТИГАЛА, проф. Унив. у Љубљани, СТ. ИВШИЋА, проф. Унив.
у Загребу, СТ. М. КУЉБАКИНА, проф. Унив. у Београду, ФР. ИЛЕШИЋА,
проф. Унив. у Загребу, ФР. РАМОВША, проф. Унив. у Љубљани и Х. БАРИЋА,
проф. Унив. у Београду

КЊИГА VIII

ДРЖАВНА ШТАМПARIЈА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
БЕОГРАД, 1928—1929

1. Нов примерак старе штампане српске књиге из млетачке штампарије од 1572 г.

И. Каратајев у своме „Описанију славјанорускихъ книгъ, напечатаннихъ кириловскимѣ буквама“ (Сборникъ Императ. Акад. Наукъ. Т: XXXIV) описао је под бр. 83 (стр. 178) мали Зборник који је назвао „*Различнии пошребіи*“ према речима издавачевим у поговору: „... списахъ іаковъ сіе мале книги въ нихъ же положихъ различніе потребіи на всако врѣме и оубодна бытїи всакомоу члѣку къ трѣбованїю. Даље вели да је „родом од места нарицајема Софија“, и да је „списао“ у Млецима 7080 (1572) г. Књига је врло малог формата (24^о) и имала је 128 л., 16 *квaтeрниoнa* по 8; али јој сад недостаје први кватернион и неколико листова из средине. Врло је ретка. Шафарик је не помиње. Опис је према примерку у Петроградској публ. библиотеци. Каратајев не помиње да ли су се остали описивачи које наводи служили истим примерком или и другима.

Други примерак налази се у оставштини пок. проф. др. Ђ. Ђорђевића. Величина 9×6^{cm} по 15 врста на страни, и имао је 15 *квaтeрниoнa*. Ни он није читав. Недостаје му од првог кв. л. 1—6 и 8, од другог 1-ви (9), од петог 4-ти (36), од шестог 1—3 и 6—8 (41—43 и 46—48), од осмог 1 и 8 (57 и 64), од једанаестог 8-ми (88), од четрнаестог 1-ви (105) и од петнаестог 1 и 8 (113 и 120). Тако да сад има 99 листова.

Како је у оба примерка први чланак (календар) и последњи („последованија и знаменија рождства Христова“) истоветан, то сам, да бих видео откуд у петроградском један кватернион више, упоредио садржину петроградског (у колико је Кар. наводи) с нашим и нашао сам ове разлике.

1. Разлике у тексту:

Кар. стр. 179 вр. 21: *прѣисни* према нашем: *прѣисни*. — вр. 35: *прѣкоу*, према: *прѣкоу*. — Стр. 180, вр. 4: *Днись*, према: *Днѣсь*. — вр. 5: *Бисло*, према: *висло*. — вр. 7: *прѣстѣе*, према: *прѣстѣе*. — вр. 14: *прѣочьскимь*, према: *прѣочьскимь*. — вр. 19: *Сѣмь*, према *сѣнимь*. — вр. 21: *въ градѣ*, према: *въ градѣ*. — Стр. 181, вр. 2: *Починаемь*, према: *починаемь*.

Л. 69 (52) а: начело вѣдници глѹше блѣвнѣ еси гн, блѣвм дѣше
мои га и вѣса вноуѣтрянѣ, и потомъ глѹше слава. Хвали дѣше мои га
и вѣсхвалю...

Л. 73 (57) б: идѹше на трапезѹ глѣмъ ѡсалома ꙗꙋмъд. Къзнесеѹ
те бе мои бе. и потомъ вѣче нашъ ниже. и по вѣнегда вѣстати намъ ѡ
трапезе аще хошема въздвигноути панатію. таже глѣмъ сѣе стыхерин.
Блѣвнѣ бѣмъ мироуѣни и питани насъ...

Л. 76 (59) а: идѹше на трапезѹ вечерати глѣмъ сѣе. Иднѣтъ
ниши и наситет се и вѣсхвалеть...

Л. 76 (59) б: нехѹдише ѡ трапези поемъ сѣе стыхерин. Къзвеселили
ни еси гн въ тварѣи твои...

Л. 77 (60) б: Киденіе прѹрока іереміа и въпрошеніе црѣа ѡзѣа. ѡ
страшнаго соудѣа въпрос. Єреміа глѣтъ къ црѹѹ ѡзѣю чедѹ ѡзѣа слиши
гласъ мои... въпрошеніе въторѹн... въпрошеніе ꙗꙋ...

Свега овога нема у петр. примерку. Ни овде неће бнѣти да
су изгубљени листови, јер се треће питање свршава на л. 81
(60) а, и почиње чланак сѣго ѡца нашего григоріа чюдотворца, слово
ꙗꙋ које у петр. стоји после починаема часовѣ... (стр. 181 вр. 3).

Л. 96 (78) б после тропара (стр. 181 вр. 10) има у нашем: сѣго
григоріа епѣкпа слово ѡ ꙗꙋ сѣбѣрѣничехъ юдннехъ. Нже вѣзема іюда анна
кашѣе тѣстѣ вѣше, а юда вѣше ѡ брата кашѣе... што Кар. не помиње.

б) У нашем нема, а у петр. има:

Стр. 181 вр. 22: „Пасалиа (sic) кѣрилова сице зри... (въ табли-
цахъ)“ — вр. 23: Послѣдованіе и знаменіе рождаства хрѣстова...
Пасхалије у нашем рукопису нема, а јамачно је није ни било, јер
после завршетка чланка пред пасхалијом, који се у нашем при-
мерку завршује на последњем листу 14-ог кватерниона, настаје
кв. 15 од кога нема првог и осмог — (113 и 120) листа, а одмах
на другом (114) чланак је „последованије и знаменије рождаства
Христова“, који је у петроградском после пасхалије и завршни.
Сви горе поменути чланци, којих у петр. примерку нема, јамачно
су унесени на рачун изостављене пасхалије и још је један ква-
тернион уштеђен.

Шта је било на првом листу 15-ог кватерниона (113), не
зна се, а на осмом (120) јамачно је био поговор.

4. Због погубљених листова у нашем примерку није се могло
извршити поређење у овим случајевима:

Кар. стр. 180, вр. 28—31: Сѣа стыхера прѹрока соломона нгда
рече въ адѣ къ прѣстѣни вѣци дѣни. Прѣблѣвнѣ еси вѣце дѣо поем те
въпавѣшима ко се... Послѣдованіе сѣе рѣхома херѹѣвкамъ Иоан

хероукими мистикомъ... На овом листу у нашем примерку нема једног листа (36), и ако су оба чланка могла стати на тај један лист, онда је у оба примерка једнако.

Л. 38 (29) а у нашем: сѣа хероуѣвка на пасхоу. Ђлици въ ѣа крѣстисте се... Л. 38 (29) б: причестіе каѣадѣвнїе. К. не ллю... К. по неалникъ... итд. — начело каѣаѣаѣама. сїе понт се прѣстїе вѣцн. Ѡвръзоу оуѣта мога... У петр. (стр. 180 вр. 34) прва два чланка нема, а за катавасіе не наводи се ориг. текст, већ се само вели: „Катавасїи... на праздници“. Мора бити да нема овога листа, и да је у оба било једнако.

Стр. 181, вр. 1—2: Каноуњ. творенїе Івана дамаскина гласъ ѣ. Пѣснѣа ірмосъ вѣскрѣсенїа днѣ просвѣтим се людіе пасха... У нашем примерку овде недостају три листа (41, 42 и 43) и на 44 (32)а је пѣснѣ четвртѣа ірмосъ. Јамачно је, дакле, у оба исто.

Стр. 181, вр. 14, 15: а се имена агѣломъ прѣвнмъ и архагѣломъ великимъ... Григорїа чудотворца иже видѣ на оуспенїе вѣце и како придоше ѣ. ипѣкпн, ѣї апѣли на вѣлацехъ иже рече хѣ апѣломъ тако пѣлабѣтъ вамъ на всако лѣто приходити въ празникъ ѣї въ іерѣлмъ влѣвѣ вѣе. Кж ѣї мѣца авгоуста посланъ вїсть архагѣлъ гаврилъ... У нашем примерку овде нема једног листа (105) на коме је био свршетак чланка имена богородичиних и натпис чланка Григорија чудотворца, јер на л. 106 (87) а почетак је тога чланка въ ѣї мѣца авгоуста... и вероватно је између њих био и чланак о именима анђела.

Из овог упоредног прегледа оба примерка излази да је Јаков приредио два издања свога Зборника као и Божидар Вуковић 1520, иако обимом не толико различна као што су Божидарови Зборници (Ј Arch XXIII, 312 Глас LXVI 15).

Остаје још да се рече које је од њих прво, а које друго издање, и јесу ли оба из исте године. — Ја држим да је петроградски примерак прво, а овај друго издање, што се у њему налазе славе св. Димитрију и св. Ђорђу, па је вероватније да су оне доцније уметнуте него да су у петроградском издању доцније изостављене. — Иако у нашем примерку нема поговора с годином, има иста година на крају чланка о млетачким светињама где стоји: сѣаа тѣлеса тоу почиваѣт до сѣа врѣмена и лѣта настоѣца ѣїи венеѣа. Дакле је и оно из исте године.

22 јуна 1929.

Београд

Љуб. Сїојановић